

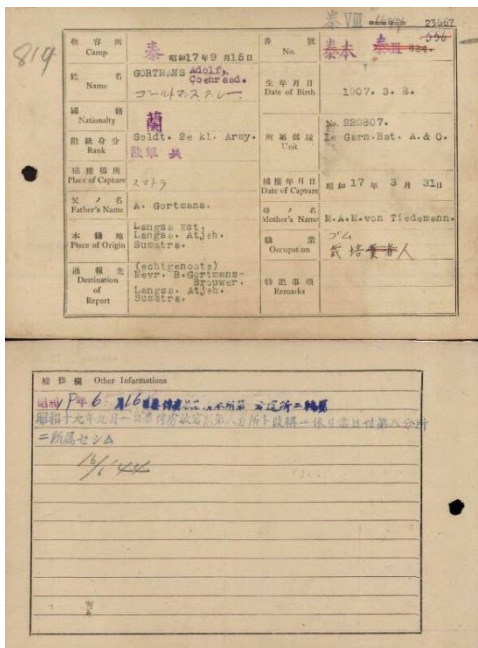
Doppie Gortmans

Adolf (Doppie) Coenraad Gortmans is geboren op 8 maart 1907 in Jogjakarta, NOI. Hij was de zoon van Anthonij Gortmans en Margarethe Friederieke Erdmuthe von Tiedemann. Zijn vader hertrouwde later met Trinidad Galindo y Bravo. Hij had drie zussen en een broer.

Zijn vader kreeg werk in Spanje. In augustus 1920 verhuisde hij van Madrid, Spanje, naar Den Haag. Hij werd verkenner Van Pallandtgroep in Den Haag en zat bij de Meeuwen patrouille. In 1927 werd hij voortrekker bij de Caribou's, de stam van de groep, waar Hopman Spijkerman uit Enschede oubaas werd. Ook Eddy Winckel zat bij hem in de stam.

Hij ging in 1927 naar de Middelbare Koloniale Landbouwschool in Deventer. Deze school werd op 16 september 1912 geopend door prins Hendrik. Het cursuspakket was eerst met name toegesneden op de plantages van Nederlands-Indië en de suikerindustrie. Hierdoor kreeg de school de bijnaam "Suikerschooltje". Doppie werd in 1936 planter op de Langsa Estate in Langsa, Atjeh, Sumatra. Hij trouwde op 7 juli 1937 met Bernardine Brouwer (1910-1969). Ze kwam uit Deventer en waarschijnlijk heeft hij haar tijdens zijn studie leren kennen. In Langsa werden hun zonen Antony Adolf (1938) en Bernard Coenraad (1941) geboren.

Tijdens de mobilisatie was hij soldaat 2^e klas bij het 1^e Garnizoen bataljon. Hij werd krijgsgevangen genomen op Sumatra en geïnterneerd. Later werd hij tewerkgesteld aan de Birmaspoorweg. De Birma-Siamspoorweg, Birmaspoorweg of Dodenspoorlijn was een spoorlijn van 415 km tussen Non Pladuk in Thailand (Siam) en Thanbyuzayat in Myanmar (Birma). De spoorlijn was voor de Japanse bezetters nodig om een directe verbinding naar de kust van Birma te creëren, zodat Japanse schepen niet meer om het hele schiereiland hoefden te varen.

Het werk aan de spoorlijn begon op 16 september 1942 en werd 16 maanden later voltooid. Er werd gebruikt van oude spoorlijnen die onder andere op Java en andere bezette gebieden in Zuidoost Azië ontmanteld werden. De Japanners

maakten gebruik van krijgsgevangenen en burgers om de spoorlijn aan te leggen. Er werd aan de beide uiteinden van de spoorlijn in Thailand en in Birma begonnen met werken. Alle krijgsgevangenen werden in groepen onder de kampen verdeeld die naast de rivieren Khwae Yai en Khwae Noi waren geplaatst. Als een traject klaar was, ging een groep naar een volgend werkkamp om aan een volgende traject te werken. In de zomer van 1943 werd de zogeheten 'Speedo-tijd' door de Japanners ingevoerd. De dwangarbeiders moesten zich dubbel inspannen om het spoor af te krijgen. De dwangarbeiders ontmoeten elkaar in oktober 1943 in Konkuita.

Tijdens de aanleg stierven per dag gemiddeld 75 arbeiders. 15 000 krijgsgevangenen stierven aan uitputting, ziekte en ondervoeding (7000 Britten, 4500 Australiërs, 130 Amerikanen en 3000 Nederlanders). Daarnaast stierven ongeveer 100 000 Thaise en Indonesische romoesja's en Birmaanse en Maleisische dwangarbeiders bij de aanleg.

Na de voltooiing van de spoorweg in december 1943 bestond het werk uit onderhoud en reparatie van schade door geallieerde bommenwerpers. Ook moest er bijvoorbeeld hout gekapt worden om de stoomtreinen te laten rijden. De werkkampen lagen vaak naast vitale punten van de spoorweg, waardoor bombardementen ook veel slachtoffers en gewonden onder de dwangarbeiders maakten. Op een aantal plekken werden ook hospitaalkampen ingericht. Een deel van de krijgsgevangenen die gewerkt hadden aan de aanleg, werden als dwangarbeider naar Japan verscheept.

Hij vertrok met zijn vrouw op 20 januari 1946 vanuit Belawan met de Noordam en kwam eind februari aan in Amsterdam.

Meer informatie

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvindere", jrg 13, 1927, no. 4, 1927 » 1927-04 - Pag. 38 | Delpher](#)

[Registratie Adolf Coenraad Gortmans in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[Registratie Antony Gortmans & Trinidad Galindo y Bravo & Marie Antoinette Margarethe Gortmans & Alexandrine Gortmans & Albrecht Gortmans & Adolf Coenraad Gortmans & Esther Johanna Gortmans in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[Deventer: Koloniale Landbouwschool.; - MijnStadMijnDorp](#)

[De locomotief » 31 jan 1936 - Art. 142 | Delpher](#)

[De Sumatra post » 07 jul 1937 - Art. 88 | Delpher](#)

[Deli courant » 07 mei 1938 - Art. 22 | Delpher](#)

[De Sumatra post » 09 sep 1941 - Art. 24 | Delpher](#)

[De Telegraaf » 14 nov 1969 - Art. 331 | Delpher](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Birma-Siam-spoorweg](#)

[Adolf Coenraad Gortmans - Ons Land](#)

[Gortmans-Brouwer - Ons Land](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.